

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Sfințirea bisericii din Capolnaș.

Dorul nemărginit al Preasfinției Sale Dlui Episcop diecezan de-ași cercetă, mângăia și înțări în credință turma încredințată arhipăstoriei Sale, a făcut în 25, 26, 27 și 28 a lunii curente zile de sărbătoare credincioșilor bisericii noastre dreptmăritoare de pe stânga Mureșului, aparținători protopresbiteratului Lipovei. În urma năpastelor anilor din urmă, cari au băntuit cu deosebire aceste ținuturi ale eparhiei balzam mai vindecător decât descinderea arhierelui pe acele plaiuri, nici că se poate închipui. Mângăierea dată celor lipsiți, întărirea în credință celor încercați, deslegarea și binecuvântarea arhierescă împărțită celor cu credință, a deschis sufletelor oroposite calea unei vieți noi plină cu nădejdi într'un viitor mai bun și cu mai mult dar ceresc.

P. S. Sa a plecat din Arad vineri la amiază având în suita Sa pe I. P. C. Sa Dl arhimandrit Augustin Hamsea, profesorul seminarial Dr. Teodor Botiș și diaconul Cornel Lazar. În gara din Lipova s'a atașat suitei P. S. Sale, protopopul tractului Dl. Fabriciu Manuilă. În gara din Soborșin P. S. Sa a fost binevenat de către preotul Iosif Ognean, unde afară de poporul adunat, am remarcat pe dnii Petru de Mocsonyi, Petru Ionașiu, prim-pretorele Weckerle, pretorele Roza, preotul Emil Păcurar și învățătorul I. Spinanțiu în fruntea școlărilor și școlărițelor. În hotarul comunei Valea-mare P. S. Sa a fost întâmpinat de preoțime și poporul din comunele învecinate precum și de către autoritățile comunale. După bineventarea protopopului tractual F. Manuilă și a notarului comunal, P. S. Sa și-a continuat drumul spre Caprioara unde a oficiat vecernia în firul căreia a ținut poporului adunat o cuvântare potrivită, după cari și-a continuat drumul spre Capolnaș unde a fost găzduit dimpreună cu suita Sa, la ilustra familie de Mocsonyi.

În biserica frumos renovată din Capolnaș s'a celebrat în ajunul actului de sfințire privegherea obicinuită după tipicul rusaliilor la care a asistat și P. S. Sa precum și membrii ilustrei familii Mocsonyi. Mănezi, ziua sfântului Dimitrie, dimineața P. S. Sa vizită comuna învecinată Valeamare unde adresă poporului adunat la utre-

nie cuvinte de mângăiere după cari luă drumul spre Capolnaș la hotarul căruia a fost întâmpinat de preoțimea din jur și antistiile comunale în frunte cu notarul cercual din Birchiș. Actul sfințirii se începu la orele 8 cu rară sollemnitate. În decursul sfinteii liturgii, celebrată cu asistența suitei și a preoțimei din jur, fu hirotesit întru presbiter diaconul George Ciunga, ales preot în Șuștra. Răspunsurile liturgice le-a cântat cu multă precizie corul seminarial din Arad sub conducerea profesorului seminarial Trifon Lugojan. În cuvântarea P. S. Sale, ascultată de către poporul adunat cu mare interes, s'a vădit dorința P. S. Sale să combată cu cea mai mare energie: nelegiuirea, luxul și beția. După terminarea serviciului dnmnezeesc a avut loc recepția preoțimei și a organelor parohiale cărora a urmat bogata masă oferită de către ilustra și ospitală familie Mocsonyi. Aceasta veche familie boierească și-a păstrat tradițiile marilor ei înaintași de iubire de neam și biserică. Tânările odrasle a acestei familii crescute în spiritul nobleței părintelui lor Eugen de Mocsonyi și a sufletului înălțat al d-nei Mocsonyi, au farmecul unei case boierești române în care simțesti adiarea speranțelor, că aceasta casă va rămâne pururea un cămin al virtuților familiare. Nobleța acestei familii a lăsat adânc impresionată tinerimea noastră seminarială care la rândul ei a oferit prin cântări frumoase momente de plăcere atât familiei cât și oaspeților întruniți la aceasta serbare.

După masă P. S. Sa însoțit de protopopul tractual F. Manuilă, protopopul Procopie Givulescu și diaconul C. Lazar și-a continuat vizitațiunile canionice în comunele Vereșmort și Ostrov îndemnând poporul la păstrarea virtuților creștinești, întărindu-i în credința moștenită din moși-strămoși. Peste noapte P. S. Sa a fost găzduit, împreună cu suita Sa, în castelul d-lui Anton Mocsonyi de Foen din Bulciu. Mănezi P. S. Sa, în prezența unui mare public, a săvârșit sfânta liturgie în comuna Birchiș unde deasemenea a rostit o frumoasă cuvântare dând poporului ascultător povețe și îndemnuri amăsurate trebuințelor lor sufletești și trupesti. În drumul spre Birchiș, P. S. Sa a cercetat și credincioșii comunei Bacamezeu mângăind și dând

și aici sfaturi și povețe poporului încercat prin esundările repețite ale Murășului. După sfânta slujbă oficiată în Birchis cercetând școala, casele preoților și a reprezentanților politici P. S. Sa trecând din nou prin Ostrov cercetează școala iar apoi întoarce la Bulciu unde este așteptat la ospitala masă a ilustrului domn Anton de Mocsonyi, în absența căruia e întâmpinat cătră Domnul Petru de Mocsonyi, administratorul domenal Iagodics și de cătră secretarul domenal dl Petru Ionașiu. După masă P. S. Sa însoțit de suita Sa cercetează credincioșii comunei Batta unde în legătură cu vecernia oficiată, a ținut poporului o cuvântare potrivită, combatând cu deosebite luxul și'n demnându-i la o viețuire religioasă-morală, singura cale care asigură omului mulțămire în valea aceasta a plângerilor.

Noaptea a petrecut-o P. S. Sa iarăși în castelul dlui Anton de Mocsonyi, iar mânezi, adevărat luni, oficiază sfânta liturgie în comuna Țela, mângâind prin rostul buzelor arhieresti credincioșii acestei comune încercați destul de simțitor prin esundările repețite în anii din urmă. După terminarea serviciului dumnezeesc a urmat o masă bogată în casa preotului Terentie Petrovițiu. Din Țela a întors P. S. Sa la ilustra familie de Mocsonyi din Capolnaș, de unde după o scurtă petrecere condus la gara din Soborșin, întoarce la Arad ajungând la reședința Sa la orele 4¹/₄ d. a.

Astfel știe P. S. Sa Dl Episcop să corăspundă chemării Sale apostolești, cercetând și mângâind în aceste zile grele eparhioții Săi. Din primiriile ce i-s'a făcut P. S. Sale și la aceste vizitațiuni canonice și însuflețirea cea produsă cuvântările Sale pline de învățături creștinești și folositoare pentru credința și întărirea neamului nostru, ne-am câștigat convingerea, că P. S. Sa necruțând ostenele caută să întărească ca un bun părinte și pe aceasta cale eparhia ce o păstorește. Deie ceriul ca apostolia P. S. Sale să producă roade binecuvântate și să contribue la fericirea și întărirea neamului nostru.

Pe Via Dolorosa.

În grădina Ghetsemani. — Urcând Calvarul. — Cele patru sprezece stațiuni. — Golgota. — Sfântul Mormânt.

III.

De aci, săpăturile au găsit subterane ce duc drept până în Sion, pe locul Sfintei Sfințelor, unde a fost templul lui Solomon și unde este astăzi marea și prețioasa moscheie a lui Omar. Ulița coboară puțin de aci înainte și cotind dă într'o alta, ce vine dela poarta Damascului, mergând de-aci tot pe sub bolți. La stânga, un alt ospiciu, al austriacilor, la dreapta o biserică și o mănăstire, a armenilor catolici, alături o mare colonadă sfărâmată. Aci este a treia stațiune, unde Mân-

tutorul, istovit, a căzut, pentru cea dintâia oară, sub povara crucii.

Ulița e deșartă și întunecoasă, ici, colo, câteva raze străbat să lumineze arcada unei bolți, o fereastră dintr'un zid, unde câte un cap bulcat și negru apare și dispăre. O pisică moțâie într'o firidă și nu chip de vrăjitoare uitată de ani, învăluită într'un vechiu șal oriental, pipăie treptele întunecoase ale unui gang, uitându-se întors, după noi. Pe sub bolte, două fete răsând cu toți dinții lor frumoși și albi se strecoară, privindu-ne țintă, de sub povara unor întregi clăi de trifoiu, ce le poartă pe cap.

În clipa aceea bag de seama, că după amiaza aceasta caldă și parfumată o trecem pe Calea Patimitor într'aceleași ceasuri, în cari Mântuitorul își zdrobea lupul, urcând Calvarul pentru mântuirea noastră. Și pare că pisica din firidă și baba vrăjitoare și tinerile izdraelite, rămăsese aci de acum două mii de ani, pentruca să ne trăiască clipele acelea, în cari secolele nu aduseser nici o schimbare. Noi purtam în sufletele noastre mișcate până la lacrimi icoana Mântuitorului, împovărat sub cruce, pe când femeii răsând din plin suflet, își trăiau clipele exuberanței de viață, privind cu aceeași nepăsare și atunci, cum blândul Galilean, scuipat și huiduit, își urcă împăcat calea patimilor.

Urcăm mai sus, aci eră casa lui Lazăr, ceva mai spre sud, o casă în pietricele de toate colorile, indică zidurile casei bogatului, la poarta căruia leprosul cerea din fărâmiturile ce se arunca la câini. Cotim din nou și 'n colț, pe un zid, o placă ne, indică locul celei de a patra stațiune unde Maica Domnului, frântă de durere, a ieșit întru întâmpinarea fiului ei.

„O vos omnes ovi transitio per viam attendite evidete si est Dolor sicut dolor meus“.

De aci Via Dolorosa urcă tot mai drept, suntem în fața casei în zidul căreia Isus, sprijinindu-se cu mâna, a lăsat urmă săpată în zid. Este a cincina stațiune unde Simon, Cirenianul, întorcându-se dela câmp, i-a luat crucea, să i-o poarte mai în sus, căci drumul începe tot mai greu, adevărata cale a patimilor.

Cam la vre-o două sute de pași, capela grecilor catolici, zidită sub arcade, indică a șasa stațiune. Aci Veronica, soția unui ofițer din garda lui Pilat, i-a ieșit lui Isus întru întâmpinare și ștergându-i chipul de sudoare, cu batista ei, chipul Domnului a rămas imprimat pe năframă. Batista aceasta se păstrează în San Pietro dela Roma. Astăzi, la ușa capelei, surori catolice ofer spre vânzare, într'un mic bazar cu lucruri sfinte, ofer pelerinilor, prețioase basmale de muselină albă, pe cari degetele lor, în lungile ceasuri de reverie pioasă, au brodat, în mătase și aur, chipul Mântuitorului.

Într'o grotă, sub capelă, se găsesc urmele casei unde a locuit Veronica și mormântul ei. Urcăm încet pe lângă prăvălire cu relieve și prețioase lucruri sfinte, mărgele, cruci de argint, icoane scumpe și de cele cu două parale, nimicuri sfinte, pe cari credincioșii pelerini le duc cu ei, amintiri, talismane scumpe, până la moarte. Zarafi și negustori de fructe, cafeții și lipscani își strigă marfa în gura mare veseli și fericiti în soarele asta vecinic dătător de viață. Grădinițe, locuri deșerte, pline de bălării, în mijlocul cărora o moscheie, un zid părăsit sau vre-o capelă sarașină, odihnesc tăcute în drumul acesta al Viei Dolorosa, unde totul trăiește nemișcat, aproape neschimbat din loc, din tabloul evocat, de cei din vremea lui Hristos. Ajungem în fața unui mareș plat roman. Batem la

poarta incuiată în zid. Aci, în curtea din interior, e o splendidă biserică rusească. În partea dreaptă a bisericii, la intrare, un zid înalt, cât o stâncă, în mijloc cu o poartă reconstituită pe urmele unei vechi porți, în pervazul căreia se văd săpate adânc, gropile făcute acolo de grelele zăvoare ce se închideau.

Aceasta e așa numita Poarta Judiciară, pe care Mântuitorul a fost scos din cetate pentru că în așezarea de atunci a Ierusalimului aci se încheie cetatea și drumul spre Golgota se urcă pe o colină ce cădea în afară de oraș. Aci e stația a șaptea.

Biserica în această e impunătoare în podoabele și curățenia ei scanteioasă. În partea stângă, luminată de largi și prețioase vitraliuri, este o galerie, cu nouăsprezece fresce de o înaltă valoare artistică, reprezentând parte din viața și patimile Mântuitorului. De o extraordinară putere de sugesție sunt mai ales două dintre ele. „Isus înaintea lui Pilat“ și „Maica Domnului plângând pe mormântul fiului ei“.

În cea dintâiu, Isus are chipul cel mai frumos și cel mai asemănat vechilor descrieri ale apostolilor. Este în sala mare de primine, din casa lui Pilat. E 'n haină de lână albă, sdrențuită și smulsă, de pe el, ici, colo, cu mâinile legate cu o funie groasă, la spate. Pilat, în haine aurite, stă pe tron, cu fruntea largă, frumos, ca un Cesar. Se uită țintă la Isus. Îl scrutează. Privirile curate ale Mântuitorului și ochii în săgeți ai lui Pilat spun totul și spun așa de multe și așa de limpede tot ce se petrecea în sufletele celor doi în clipa aceea.

Se pare că nici unul, nici altul nu vorbeau atunci, căci eră un moment, când amândoi isprăvind tot ce aveau de spus, se priveau adânc, pentru că unul nu mai avea nimic de spus, iar celalalt ne mai voind să spuie ce ar fi vrut, îl cercetă pe cestalnt, răscolind cu ochii în sufletul acela profund și senin, pe care el nu voia sau nu putea să-l înțeleagă.

A doua, e chipul Maicei Domnului, în rugăciunie pe mormântul de abia închis al fiului ei. Făclii mari ard în noaptea neagră, în care chipul maicei sdrobite apare ca o stea luminoasă, în întunecul în care ea caută cu ochii chipul iubit, pierdut, dar regăsit parec că, în adâncul acelorași ochi, în care găsești și 'ntristare și bucurie. E maica lui Dumnezeu!

Nicăiri ca aci, în nici un colț de lume, fericitele concepții ale marilor maestri ai penelului, căutând să ne apropie de marile momente ale Mântuitorului, nu pot avea o mai directă și mai puternică înrăurire asupra sufletului. Aci îți vorbesc palpitând din simțirile tale proprii, în cari urmele Lui regăsite, trăind, îți anină, pas de pas, clipă cu clipă, treptata deslegare din marea taină a vieții lui, pe care o pipăi, o vezi, o aspiri și-ți umpli sufletul cu ea, fără să-l vezi și totuși văzându-l, purtându-l cu tine.

O! voi, cei care nu credeți, de nu-l găsiți în curățenia copilăriei voastre, nici în evanghelia bisericeții unde v'ați făcut cea dintâiu spovedanie, nici în scoarțele filozofilor cari vin să vă vânture cele dintâiu îndoieli, nu-l mai căutați nicăiri. Căci aiurea, ori aci, pe bolnavii însângerați de picioarele lui sdrobite sub povara crucei, chipul lui vă va fugi deapururi, pentru că nu-l aveți în sufletul vostru, gata să plângă lacrima credinței acolo, în strana bătrână, ascultând evanghelia lui Ioan în ziua Învierii, ca și aci în drum spre Golgota, un e păsărele cu penuțe însângerate, sbor gungurind, legenda veșmântului lor de fulgi înroșiți din sângele Domnului, în Vinerea mare, când un grangur a supt cea dintâiu picătură de sânge.

Lângă poarta Judiciară, Mântuitorul a căzut a douaoră, cu crucea. Continuăm a merge prin Cetate, căci acum Cetatea s'a zidit în partea opusă celei dinainte, de pe vremea lui Isus și Golgota și sfântul Mormânt cad tocmai în inima cetății. Urcăm tot în povârniș și trecem înainte calea, pe care se găseasc azi halele Ierusalimului. O întreagă babilonie de zarzavaturi și berbeci tăiați, colonne de curmale, de stafide și halva; o întreagă confusie de limbi, de porturi, de cămile, oameni, catări și câini, secretându-se înghesuit unii pe lângă alții, într'un nor înecător de untdelemn încins, Arabi, Musulmani și Jidovi, gesticulând, târguindu-se, țipându-se, complectează tabloul acelei Vineri mari, de acum două mii de ani, când toată lumea aceasta de târg își continuă firul obișnuit al vieții de toate zilele, în vreme ce Înviătorul se urcă chipuind spre moarte.

Trecem pe lângă ospiciul sf. Ioan, unde este și mănăstirea grecească, sf. Carolombos, în zidul căreia o mare cruce de marmură neagră, indică a opta stațiune. Aci, mulțimea adunată să vază pe osândit fu cuprinsă de milă și femeile izbucniră în plânsete și tânguiri.

Isus se întoarse spre ele: — „Fiice ale Ierusalimului nu plângeți pe mine, ci vă plângeți pe voi și pe fiii voștri“.

La vreo treizeci de pași mai încolo, este o mănăstire a coptilor (arabi ortodoxi). Aci este a noua stațiune; unde Mântuitorul înfrânt sub cruce a căzut a treiaoră.

Alături se mai vede o parte din zidurile și coperișul capelei construite de sf. Elena, pe locul acesta.

Depărtarea dela pretoriu la Golgota este eam o mie de pași. Calea dureroasă fu făcută de Isus în mai puțin de un ceas.

Haosul târgului a rămas în urma noastră, urcăm cei din urmă pași ai Viei Dolorosa ce se încheie în strămoarea a două brăuri de ziduri înalte. Am ajuns.

O curte largă, o mică piață încinsă și acesta între ziduri și în fund, — o stâncă uriașă, o olimpică piatră funerară, cu patru mărețe arcade suprapuse, — în vârf, o largă și gigantică cupolă așternută culcat, de abia zărită deasupra acestui colos. Sfântul Mormânt!

IV.

Toată lumea se oprește, sau trece pe aici descoperindu-și capul. O mulțime pestriță, de femei, copii, turci, beduini, sirieni, o îngrămădeală de corpuri mișcându-se, într'o forfoteală de du-te, vino, care te zăpăcește cu desăvârșire în primul moment. Dar o tăcere ce te'nfioară dintr'odată. Aceleași chipuri ce le văzusem boala în hale, revenind, neînțeleși, appape trec aci cu fețe impietrite, uniți, indiuoși și împăciuiți. E ceva mistic în pacea lor profundă, în șopotele ușoare, în murmurul glasului lor, immuiat, mângăios, ca pentru a feri somnul adânc al unei ființe scumpe.

În grămădeala aceea de ziduri, colonne, trepte și fride, nici nu-ți dai seamă că toate acestea sunt o biserică. Într'un colț, mulțimea iese în șireag, ne apropiem.

Doi ostași înarmați păzesc o deschizătură, ca intrarea unei peșteri. O mare boltă întunecată, în fundul căreia fantastice lumini roșiatice ard, încinse în ceața ușoară a unor miresme îmbălsămate. Întrâm într'un fel de vestibul. Lupta dintre întunec și lumină ne lasă să vedem cu greu, în primul moment.

Pe o laviță înaltă ieniceri, înarmați până în dinți, stau să păzească buna ordine, fumând și povestind.

Douăsprezece candelieri de alabastru, mari cât un copil, cu mari cruci de smaralde și rubine încrustate în ele, luminează deasupra unei lespezi mari, lucioase, de marmură albă, la căpătâiele căreia ard două policandre, de argint masiv, înalte de câte cinci metri.

Pe locul acesta, Mântuitorul căborit de pe cruce a fost uns de mironosițe, înainte de a fi pus în mormânt.

Ingenunchiu și sărut lespeda într-o mișcare de emoție așa de adâncă, încât nu mai deslușesc nimic împrejur. Părintele Sevatie ne aprinde făclii și pornim printr-o țesătură de mici capele, urcând în sus, pe un piept înalt de trepte întunecoase, spre Golgota. Pelerini obosiți, bătrâni, sfârșiți și ruși, se târăsc în genunchi pe lespezile lustruite, prosternându-se, în rugăciuni și lacrimi, în gemete și suspine. De sus cântări de copii, psalmi tânguitori, coboară în toate sufletele acestea deschise, să primească mângâierea divină, din locul pătimirii Lui; o lumină mare, din mii de lumini ce înconjoară în raze trupul Lui, restignit acolo sus, se risipește pe chipurile acestea ofilte, în pragul morții, așteptând și trăind clipele supremei fericiri, apropiindu-se de El!

Intrăm în altar. Stânca Goldotei apare aci, așa cum a fost. În chipul unei căpătâni, desgolite, lucie, strălucind, albită și tocită de imbrățișările vremurilor și ale credincioșilor. În vârf, pe o cruce de aur, în raze de aur și pietri prețioase, luminat de candelieri, trupul Mântuitorului răstignit, impus și însângerat. La picioarele lui, pe înșaș căpătâna stânței, un tabernacul bătut în nestemate. Sub el, o mare rozetă de argint arată locul groapei, în care a fost înfiptă crucea răstignirii.

O, clipa aceea când fruntea și mâinile mele au atins locul răstignirii Mântuitorului. Ca o furtună ce vine de departe, potopind tot ce întâlnește în vale, un val greu, de lacrimi și suspine, ce mi se sbuciumau înăbușit, tresărind până în adâncul sufletului, mi-a ridicat piedeca lungilor răbdări și îndurări, încând povestea tristă a tuturor nedreptăților și cruzimilor omenești, adunate acolo, în tainița adâncului tăcerii, găsindu-și deslegarea aci, subit deslențuite pe Calvarul Mântuitorului, cu puterea unei suferințe în cari imi trăiam și înfrângerile și nădejdiile, întreg basmul omului, de când e lumea.

Preoții greci cântau psalmii aci, în altarul răstignirii, pe când alături în capela latinilor corul de copii, cu glasurile lor de îngeri intonau hymnurile. O perdea grea de damasc roșu despărțesc cele două altare, unde rozete de argint pe lespezile de marmură arată locul celei de a zecea, a unsprezecea și a douăsprezecea stațiune, unde Isus a ajuns cu crucea, a fost pironit pe ea și apoi răstignit.

Coborâm. A treisprezecea stațiune este pe lespeda delă intrare, în vestibulul bisericeii, la picioarele Golgotei, unde Isus coborât de pe cruce, mironosițele îl unseră cu miresme și înfășurându-l în giulgiu muiat în arome, smirnă și aloe, îl puseră în mormânt.

V.

Intrăm în biserică, jos în rotundă. O încăpere imensă, ca săpată într'un munte uriaș. De jur împrejur mici altare, peșteri și catacombe învăluite în mister și întunerec. Și drept în mijlocul bisericeii, sub marea cupolă e Cubucliul, un fel de Kioșc în întregime de aur și argint, deasupra și împrejurul căreia arde o

boltă aprinsă în miriade de stelute strălucitoare, candelieri de aur și argint masiv, mari și mici, făclii gigantice și lumânările de o para. Aci e sfântul mormânt și ultima stațiune a Mântuitorului.

La intrarea Kioșcului, pe un pedestral prețios e ultima părțică din sfânta piatră funerară, sigilată din pretoriu. Celelalte sfărâmatări sunt împărțite la Moscova și la pristolul din Roma. În genunchi intrăm la sfântul Mormânt, închis în sicriul acesta boltit, de nestemate, și alături numai doi, cât poate încăpea lângă mormântul, ceresc luminat, ne rugăm în vreme ce un arhimandrit grec ne binecuvintează stropindu-ne cu apă sfințită și miruindu-ne.

Din altare preoții sireni, armeni, coști, latini și greci, psalmodiază, cântând, amestecând rugăciunile și cântările lor de slavă, într'o caldă și infinită confuzie de glasuri tremurătoare, în adorație, în extaz! Rugăciunile lor se sting sub boltițe reci, ce le repetă în ecou, se aud pașii sfoși ai miilor de pelerini ce se duc și vin prin attarele și catacombele sfintei bisericeii, într'o tăcere cucernică, plină de sfințenie, pentru Cel ce pare că acum, în clipa aceasta, a adormit în somnul din care trebuie să se trezească într'u inviere.

Un freamăt înăbușit de oftări și lacrimi adie ca suflul unui singur suflet, din sutelele de piepturi prosternate pe lespezile universalei catedrale, pe când miriade de stelute colorate și scânteițoase luminează mistic. Toate aceste capete plecate pe singurul colț de pământ binecuvântat, unde toți bogații și săracii lumii vin să se alipească, într'un singur suflet, fericiri, mângăiați și reculeși, pentru că nestingheriți și divini luminați în suflete se pot ruga și plânge.

Cu gândurile risipite, luminați și liniștiți, dar împovărați de înduioșare și emoție, ne îndreptăm spre ieșire. Când ajungem la ușe, părinte Savatie ne mai oprește.

— Aci, pe locul acesta s'a arătat Mântuitorul, în dimineața învierii, Mariei Magdalene. Colo, în alt ungher, învăluit într'o lumină cerească, apărî ingerul, stând pe piatra mormântală, răsturnată și zărind pe mironosițele plângând și căutând pe Domnul, le grăi: „Ce căutați pe cel viu cu cei morți?” Dar Maria Magdalena cu ochii plini de lacrimi strigă pe Domnul. Isus ședează lângă ea, și ea luând-ul drept grădinarul, nu-l recunoscu. Și el o strigă: „Marie!” La auzul acestui glas pe care ea-l auzise de atâteaori, Maria recunoscu pe Învățătorul și se aruncă la picioarele Lui.

„Du-te și vestește pe Apostoli, că în Galileia ne vom vedea” îi spuse.

Raze de lumină străbăteau din afară, cele din urmă raze ale zilei ce se îngănuau cu noaptea și în întunerecul ungherului acestuia piatra răsturnată, suspinele femeilor ce se rugau ingenunchiate, în tăcerea aceasta plină de mistere, toate se cufundau într'o noapte ce pierdea, se topia, într'o lumină nouă, o lumină frumoasă și plină, mai mult decât lumina zilei și a soarelui, o lumină ce umplea toate boltițele acestea, până departe în fundul catacombelor și coperind întreaga catedrală, se revărsa din plin în sufletele noastre deschise, imputernicite, ușurate, fără lacrimi, fără greu, fără durere, plină de pace, o pace adâncă, adâncă... Vedeam învierea Lui, în lumina aceasta a sufletelor noastre, în cari, frumoase și clare, reînnoite nădejdi se abăteau imprimăverite.

Ierusalim, martie 1913.

Mărilina Bocu.

Cursuri pentru analfabeți.

— Circulară către direcțiunile despărțămintelor „Asociațiunii” —

Domnule director!

Vremurile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întunerecul neștiinței și a-l ridica în rândul neamurilor culte, conștie de menirea lor pe lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurat, când el va avea o puternică cultură națională care îl va ajuta în lupta pentru existență alături de celelalte popoare.

Condiția primă a oricărei culturi conștie e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinții de carte. Putem spune că analfabetismul e cauza la mai toate relele de cari pătimizește poporul nostru.

E timpul suprem ca toți cărturarii să se aștearnă pe muncă serioasă pentru a scăpa pe țărani de rușinea analfabetismului, care constituie o primejdie pentru însăși existența națională a poporului nostru.

În anii din urmă „Asociațiunea” și-a dat toată silința să organizeze cursuri de analfabeți. În multe părți ele au reușit și au dat rezultate îmbucurătoare. Nădăjduim că și consistoarele o vor sprijini în această străduință a ei.

Asociațiunea își ține de datorie să îndemne și în acest an toate despărțămintele sale să reiee aranjarea cursurilor de analfabeți în toate comunele de pe teritoriul despărțămintelor.

În ce privește organizarea acestor cursuri se servească de îndrumare următoarele:

1. Directorii despărțămintelor să trimită această circulară domnilor preoți și învățători, invitându-i ca într-o duminică sau sâmbătoare, după terminarea slujbei, să aducă la cunoștința poporului înființarea cursului de analfabeți, explicându-le însemnătatea lui. În aceeași duminică să înscrie pe toți țărani (bărbați și femei) cari doresc să urmeze cursul.

Propaganda pentru înscriere să urmeze și după aceea la toate ocaziile potrivite.

2. Cursurile vor dura de regulă din noemvrie până în februarie. Cursurile se vor ține în fiecare săptămână, în 3—4 zile, câte 2 ore, mai ales seara. În caz când numărul celor înscriși la curs ar fi prea mare, se vor împărți în grupuri (grupul femeilor și bărbaților sau grupul tinerilor și bătrânilor). Cursurile se vor ține în școală sau în alt local potrivit. Cheltuielile de luminat sau încălzit le va suportă comuna politică sau bisericească eventual se vor acoperi dintr-o colectă făcută între cei înscriși la curs.

3. Cursurile vor fi ținute de domnii preoți sau învățători. Se vor propune, după metodele cunoscute, următoarele obiecte: 1. Cetirea, 2. Scrierea și 3. Socoteala.

Pentru Cetire, Asociațiunea, la cerere, împarte gratuit atâtea Abecedare de I. Bota, câte are lipsă fiecare comună. Pentru acest scop trebuie să se cunoască numărul ascultătorilor și fiecare comună să ceară numai atâtea abecedare de câte are lipsă. Ar fi păcat ca abecedarele să se risipească fără nici un folos.

4. La sfârșitul anului se va face un examen, în fața directorului despărțământului sau a unui membru al comitetului cercual, eventual a dlui protopop. Examenul va fi public și după terminarea lui se vor aranja și alte serbări (coruri, reprezentații teatrale, jocuri etc.) Cei cari au făcut progrese mai mari, vor fi distinși cu

câte un premiu (de pildă un abonament la „Biblioteca populară a Asociațiunii” sau la o foaie populară).

Înainte de examen se va face din partea instructorului o listă a celor ce s'au prezentat. Lista va fi întocmită după modelul de mai jos:

Lista

celor ce au urmat cursul de analfabeți din comuna.....
desp. ....) ținut dela ..... 191 ..... până
la ..... 191 .....

Nr. crt.	Numele celui ce s'a prezentat la examen	Vârsta	Progresul general ce l-a făcut (a învățat a scrie, a citi și a socoti: pe deplin sau numai în parte)	Observări a fost premiat? a știut carte mai înainte?
		bărbați, femei		

Această listă, semnată de instructor și de președintele examenului, se va înainta comitetului central al Asociațiunii.

Pentru a răsplăti întrucâtva munca săvârșită, comitetul central a decis să împartă 10 premii de câte 50 cor. între acei domni preoți și învățători cari până la 1 Mai anul 1914 vor dovedi că au instruit în scris și citit mai mulți analfabeți în cursul iernii 1913/14.

Pe lângă aceste premii, despărțămintele sunt rugate să împartă și alte premii, fie din averea lor, fie din donațiunile băncilor și particularilor.

Un mijloc foarte bun pentru a trezi între țărani neștiutorii de carte interesul față de scris și citit sunt șezătorile culturale, care trebuie să se țină Duminică și în sărbători. La aceste șezători să se discute cu țărani chestiunile ce-i interesează pe ei, apoi preotul sau învățătorul să le povestească întâmplările mai însemnate cetite prin gazete, să le cetească din vre-o carte bucăți potrivite, să cetească chiar și câte un țaran priceput, iar tineretul să declame și să cânte diferite poezii și cântări.

Aceste șezători dau vieață scrisului și cetitului pe care le învață ceice urmează cursurile de analfabeți. Poporul încetul cu încetul trebuie dat, ca cunoștințele lui de carte să le întrebuițeze în viața practică pentru trebuințele lui reale, căci altfel toată învățătura lui n'are nici o valoare.

Cu ocazia șezătorilor, cărturarii să explice țărânilor rostul „Asociațiunii”, să-i îndemne să se înscrie membrii ajutători, arătându-le broșurile ce le primesc în schimbul taxei de 2 cor. și cetindu-le din aceste broșuri.

Tot cu ocazia acestor șezători să se înființeze și agenturi de ale Asociațiunii.

Atragem atențiunea tuturor directorilor de despărțăminte, a preoților și învățătorilor, că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiindcă, conform statutelor aprobate de guvernul țării, Asociațiunea e îndreptățită a aranja asemenea cursuri, cari țințese promovarea culturii noastre.

Dnii directori ai despărțământelor, în raportul lor anual către comitetul central, să raporteze despre toate cursurile de analfabeți, cari s'au ținut pe teritoriul despărțământelor, chiar și când ele nu s'ar fi ținut în cadrele Asociațiunii.

Sibiu, 16 Octomvrie 1913.

Andrieu Bârseanu,
prezident.

Octavian C. Tăslăuanu,
secretar.

Convocări.

Despărțământul protopopesc Chișineu al reuniunii învățătorilor ort. orientali români din protopopiatele aradane I—VII își va țineă coferința de toamnă în Siclău, la școala conmembrului Ștefan Capra luni în 11/24 noemvrie a. c. la care sunt rugați a participa toți membrii și spriginitorii școalei.

Ordinea de zi:

1. Dimineața la 8 ore chemarea Duhului sfânt.
2. Ascultarea prelegerei practice, ținută cu elevii școalei de învățător Ștefan Capra.
3. Deschiderea ședinței.
4. Reflexiuni asupra prelegerei.
5. Grădina, prelegere practică, cetită de Elvira Cioara învățătoare.
6. Morburile prevenite din alcoolism, disertație de Traian Țabic învățător.
7. Lucrul manual în școala populară lucrare didactică de Mircea Nonu învățător.
8. Cum lucră școala noastră între împrejurările date și cum ar trebui să lucre, lucrare didactică de Dimitrie Boariu învățător.
9. Incasarea taxelor.
10. Pertractarea circularului central de sub Nr. 33/913—14.
11. Propuneri și interpelări.
12. Defigerea locului pentru proxima conferință.
13. Constatarea prezențelor.
14. Incheiere.

Nădab la 28 oct. (10 nov.) 1913.

Dimitriu Boariu
președinte.

Traian Țabic
secretar.

Despărțământul protopopesc Șiria al „Reuniunii învățătorilor români ort. din protopopiatele aradane I—VII își va țineă proxima adunare marți în 5/18 noemvrie a. c. în școala de băieți din Pâncota, pe lângă următorul program:

1. Dim. la 8 ore chemarea Duhului St. și părăstas.
2. Deschiderea ședinței.
3. Prelegere din „Limba maternă“ de I. Grofșorean.
4. Raportul biroului.
5. Executarea concluzelor adunării gen.
6. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare.
7. Propuneri și interpelări.
8. Fixarea proximei adunări.
9. Incheiere.

Șiria la 24 oct. (6 nov.) 1913.

Alexiu Doboș m. p.
prezident.

Teodor Cherechean m. p.
notar.

CRONICA.

Curățenia alegerilor. Din incidentul ultimelor alegeri sinodale au ajuns sub judecata consistorului nostru din Arad o chestie de falsificare a unui protocol electoral într'un cerc sinodal mirean. Dovedind cerțarea că protocolul electoral n'a fost încheiat în sinodul electoral după prescrișele legii, ci numai a fost închis și apoi ulterior au fost induși în protocol mai multe zeci de voturi pe numele credincioșilor cari nici n'au fost în biserică, va se zică s'au indus voturi false, cari apoi s'au verificat ulterior prin iscălitura preotului ca prezidentul, a învățătorului ca notarul și a doi bărbați de încredere ai sinodului elec-

toral, consistorul întru apărarea curățeniei alegerilor de falsificătorii alegerilor constituționale a osândit: pe preot ca președintele sinodului electoral a suspenziune de 3 luni dela oficiu și jumătate beneficiu pe învățător tot cu suspenziune de 3 luni dela oficiu și beneficiu, iar bărbații de încredere cu pierderea dreptului constituțional pe trei ani. Această judecată se aduce pe aceasta cale la cunoștință publică.

O lege înțeleaptă s'a adus în Islanda, care dispune, că după trecerea alcoolului produs până acuma, numai e permis să se mai producă. Tot odată s'au luat toate măsurile, ca sâmbăta, când lucrătorii primesc plățile, cârciumele să fie închise, ca nu cumva „cei fără inger“ să-și beie paralele și apoi să sufere și el și întreaga lui familie. Ce frumoasă măsură de economie. Ar fi de dorit și pentru noi Români.

lubiuleul de 50 de ani de domnie a Maj. Sale regelui Carol I. În 1916 se împlinesc 50 de ani de când înțeleptul și viteazul rege Carol I. a urcat scările tronului țării românești, pe care conducându-o înțelepțește a adus-o la neatârnavare prin războiul din 1877/8 iar acum i-a ridicat mult vază înaintea statelor europene. Din acest prilej d i Th. Văcărescu — aut. „Războiului pentru neatârnavare“ pregătește o scriere comemorativă, care tractează despre cei 50 ani de domnie ai regelui Carol. Tot din acest prilej va apărea o monografie care tractează progresele realizate de România pe terenul economic și cultural. Această ultimă monografie — scrisă în l. franceză — va apărea sub îngrijirea d-lui Scarlat Lahovary.

Mantaua Profetului Mohamed. Un oficer austriac, ce luase parte la asedierea Adrianopolului în trupele bulgare, după căderea cetății — a luat ca pradă de războiu mantaua profetului din moșea orașului și a dus-o cu el la Viena. Aici i-s'a luat înapoi și s'a trimis prin ambasadorul Turciei direct la Constantinopol.

Cununie. Dșoara Elena Fumor din Nerău și dl Adrian Popescu din Măderat își vor celebra cununia religioasă în 12/25 noemvrie a. c. în biserică gr. or. rom. din Nerău. Felicitări!

Micii dorobanți. Ni se scrie din București: Pe lângă regimentul 37 Botoșani există 24 de „mici dorobanți“ și anume copii găsiți în oraș orfani amenințați a deveni vagabonzi. Ei au vârsta de 8 și 14 ani. Crescuți sub regim. militar, ei sunt ținuți în școală de cătră regiment. Destinația lor este de a se scoate din ei buni plutonieri sau chiar ofițeri instructori. Fapta d-lui colonel Petala, comandantul reg. 37, vorbește dela sine și este lăudată de întregul oraș, căci s'au salvat dela pierirea morală 24 copii nenorociți.

Necrolog. În 7 noemvrie a încetat din vieată în Oradea-mare *Dr. Ionel Buna*, candidat de avocat după o boală greă. Rămășițele pământești ale defunctului s'au depus spre vecinică odihnă în cimitirul bisericii gr. or. din Várad-Ujváros în 9 noemvrie a. c. Odihnească în pace

Alegere de preot. Candidatul de preot Petru Tierașu a fost ales cu mare majoritate de preot în Bucoveț, comuna lui natală.

Cronica bibliografică.

A apărut în „Biblioteca pentru toți“ *Atală* de Chateaubriand. Puține dintre scrierile lui Chateaubriand au fost traduse la noi, și lucrul e lesne de explicat, prin faptul că stilul desăvârșit poetic al genialului romantic francez, nu poate fi decât cu multă gre-

utate redat și reclamă pana unui scriitor rutinat ba chiar aceea a unui poet. Atala e povestea unui suflet stingher, în peripețiile suferințelor căruia, autorul pune o duioșie fără seamăn. Apoi paginile sânt împestrățate cu descrieri pitorești, cari singure ar fi îndestulătoare pentru a stabili valoarea acestei scrieri. Prin urmare, se face operă sănătoasă, când se dă acum în traducere românească, în „Biblioteca pentru toți“. *Pretul 30 bani*. Se află de vânzare la mai toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Biblioteci se cuprinde peste 500 de volume alese din toate ramurile literaturilor Romane și streine a se cere la *Librăria editoare Leon Alcalay — București*.

Poșta redacției.

Ianova. Redacția n'are nimic cu concursurile. Administrația foii publică concursurile cari i-se trimit din locurile competente spre publicare. Când va sosi concursul dintr-o dată va fi publicat și el ca toate concursurile câte să trimit căci la administrație nu să reține nici un concurs.

Barba. Nu ne cereți să ne facem ridicoli cu discuzia bărbilor. Portul preoțesc este chestie de disciplină iară nu chestie de modă. Credem că cu atâta am spus ce vreți să știți dela noi.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului vacant învățătoresc din **Groși** (Garassa) se escrie concurs cu termen de **30 zile**.

Venitele acestui post sunt: 1. Salar în bani gata 950 cor. 2. Venitul pământului 40 cor. 3. Venitul cantoral 10 cor. 4. Pentru conferințe 10 cor. 5. Pentru scripturistică 10 cor. 8 stingini de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ. 7. Locuința corăspunzătoare și grădină.

Ceice doresc să ocupe acest post se avizează, ca recursurile lor ajustate conform normelor în vigoare plus atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și adresate comitetului parohial din Groși să le trimită oficiului pprezbiteral din Mariaradna, iar dânsii să se prezinte în sfta biserică din Groși pentru a se arată poporului.

Din ședința comitetului parohial ținută la 20 oct. (2 nov.) 1913. *Comitetul parohial*.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională gr. or. română din **V. Seliște** (Vaskóhszeleste) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. în bani gata 380 cor., 2. 8 (opt) cubule bucate a 12 cor. 96 cor., 3. pentru lemne 75 cor., 4. pentru 80 porții de fân 32 cor., 5. venite cantorale 40 cor., 6. pentru conferință 20 cor., 7. întregire dela stat staverită sub Nr. 79570/910, cvartir și grădină.

Curățitul și încălzitul salei de învățământ cade în sarcina comunei bisericăști.

Alegândul fără altă remunerațiune va fi îndatorat a instrua elevii școalei de repetiție, a se îngriji de cantorat în biserică și în parohie pe lângă stolele îndatinate, a instrua elevii în cântările bisericăști precum și a-i conduce la s. biserică în duminică și sărbători.

Comuna bisericăască are sală corespunzătoare și provăzută cu toate recvizitele pretinse de legea școlară.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune să-și trimită recursul cu documentele recerute la adresa Prea On. Oficiu ppresbiteral al tr. Vașcău în Cusuș (Köszvényes) având a se prezentă în s. biserică din V. Seliște în careva duminică ori sârbătoare spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

V. Seliște la 24 octomvrie (6 noemvrie) 1913.

Ilie Bursășiu

paroh, preș. com. par.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicoruția* vicar ppsc.

—□—

1—3

Amăsurat dispozițiilor Ven. Consistor diecezan de Nr. 5269/913 dto 23 oct. n. a. c. prin aceste se escrie concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei de clasa II. **Poenari** cu **Țohesți** protopresbiteratul Halmagiului, cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal dela 124 numere de case una jumătate de măsură cucuruz sfărmat ori 1 cor. în bani (una cor.)

2. Stolele legale cari fac încă 270 cor.

3. Eventualul ajutor de stat la întregirea dotației preoțești.

4. Casă parohială nefiind alesul preot până la alte dispoziții va avea să se îngrijească din propriul său căci e dator să locuiască în parohie.

Dările publice după venitele preoțești va avea să le supoarte alesul din ale sale.

Alesul preot și până când una din comunele parohiale va avea școala sa proprie în loc e îndatorat să catehizeze la școala din Halmagiu unde aparțin comunele Poenari și Țohesți până în prezent cu școala.

Reflectanții sunt poștiți să-și prezenteze recursurile lor în termenul sus indicat ajustate conform cerințelor Regulam. p. parohi și adresate comitetului paroh. din Poenari-Țohesți pe calea oficiului protopresb. al Halmagiului (Nagyhalmagy) și sunt avizați ca sub durată concursului să se prezenteze în vr'o duminică ori sârbătoare în bisericile din Poenari și Țohesți spre a servi respective cuvântă, ca astfel să se facă cunoscuți și poporului.

Halmagiu 21 oct. (3 nov.) 1913.

Cornel Lazar ppresbiter gr. or. rom.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral dela școala gr. or. rom. din **Crăstor** (Sarkadkeresztur) cu termen de alegere pe **1/14 dec. a. c.** pe lângă următorul salar:

Dela comuna bisericăască cvartir liber și grădină.

În bani numerari 56 cor.; 2 competență de pășunat 20 cor. 17 cubule de grâu mestecat; se notifică că învățătoarea îndepărtată a avut ajutor de stat votat prin ministrul de culte Nr. 59264/1913 suma de 981 cor.

Alesul va avea să îndeplinească funcțiunile cantorale și până va fi îndeplinit postul de paroh va avea să îndeplinească și propunerea religiunii la toate școlile de acolo.

Reflectanții se-și subștearnă recursurile ajustate conform regulamentului și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arată desteritatea în cele rituale ceea ce însă are să o notifice subscrisului protopop.

Micherechiu 21 oct. (3 nov.) 1913.

Nicolae Rocșin

protopresbiter tractual președintele comitetului parohial și adm. paroh.

—□—

2—3

În urma autorizării Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5713/1913 pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala II gr. or. rom. elementară din **Șoimoș** (Solyomosvár) protopresbiteratul Mariaradna, se escrie concurs din oficiu cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata 696 cor. plătiți lunar anticipativ din cassa cultului, în aceasta sumă se cuprinde și relutul de lemne.

2. Intregirea salariului s'a cerut dela stat în senzul art. de lege XVI din anul 1913.

3. Dela înmormântări unde va fi poftit 1-20 cor., dela înmormântări mai mari 2 cor.

4. Spese de conferință anual 30 cor.

5. Locuință în natură cu două chilii padimentate, culină, cămară, podrum, spălător, grajd și grădină de legume.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursurile lor ajustate și cu atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și despre serviciul de până aci, adresate comitetului parohial din Șoimoș să le trimită oficiului protopresbiteral din Mariaradna.

Alegândul învățător este dator a prevedea instrucțiunea și în școala de repetiție, să conducă strana dreaptă, să provadă agendele cantonale în și afară de biserică și să conducă elevii săi regulat la biserică în dumineci și sărbători.

Dela recurenți să poștește să se prezinte sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare în biserică din Șoimoș spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Mariaradna la 16/29 octomvrie 1913.

P. Givulescu protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat prin rezoluțiunea Ven. Consistor de sub Nr. 1467/912 pe lângă parohul Aurel Cărăbaș din **Vereșmort** (Szádveresmort) prin aceasta se escrie din nou concurs cu termen de recurgere **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele parohiale sunt:

1. Una sesie de pământ și competența de pășune în estenziune după foaia catastrală.

2. Birul legal și

3. Stolele legale, din cari capelanului compete jumătate pe lângă

4. Eventuala întregire dela stat din cvota pentru capelani.

Alesul capelan are a suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat și să se îngrijască despre locuință din al său.

Parohia e de clasa a III-a deci reflectanții au să dovedească că posed asemenea cvalificațiune, iar recursurile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Vereșmort le vor subșterne P. On. Oficiu protopopesc gr. or. rom. în Lipova (Lippa) îndatorați fiind a se prezentă pe lângă stricta observare a paragrafului 33 din Regulamentul pentru parohii în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Vereșmort ținută la 17/30 decemvrie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila* protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei vacantă din **Seleuș-Cighirel**, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5272/913, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Uzufructul sesiunii parohiei vacante, cu toate drepturile împreunate; 2. uzufructul grădinei de sub Nr. 197 (din colțul străzii); 3. birul rescumpărat cu 200 cor., solvinde dela epitropia culturală treilunar; 4. stolele legale; 5. eventuala întregire a dotațiunii dela stat.

Casă parohială nu este, ear dările publice după beneficiile de mai sus, le va plăti alesul.

Tot alesul va fi îndatorat a catehiză la școala gr. ort. rom. fără altă remunerație.

Parohia e de cl. I. deci dela reflectanți se preține cvalificațiune prescrisă prin concluzul de sub Nr. 84/1910 II. 1. a sinodului eparhial.

Rugările de concurs, ajustate conform Regulamentului în vigoare și adresate comitetului par. din Seleuș-Cighirel, — sunt a se înaintă P. O. Oficiu protopresbiteral gr. ort. rom. din Boroșineu (Borosjenő), ear reflectanții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii, vor avea a se prezentă în timpul legal, în s. biserică din Seleuș-Cighirel, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și'n oratorie.

Seleuș-Cighirel, din ședința comitetului parohial, ținută la 18/31 august 1913.

Teodor Șandru

preș. com. par.

Teodor Mișcoiu

not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter.

—□—

3—3

ALMANACH

(CĂLINDAR DE BUZUNAR)

PE ANUL ȘCOLAR

1913/14

COMPUS, PENTRU TREBUIŢELE PREOŢILOR ȘI ÎNVĂŢĂTORILOR ROMÂNI

DE

IOSIF MOLDOVAN

DIRECTOR ȘCOLAR ÎN ARAD.

Prețul 1 cor. (10 fileri porto).

O cărtică de toată frumșea deamnă de buzunarul fiecărui preot și învățător român. Conține: partea calendaristică cu apostolele și evangheliile în zilele de dumineci; extras din molitvelnic (cele mai indispensabile cântări și rugăciuni de cari au lipsă preoții și învățătorii la funcțiuni săvârșite în afară de biserică); clasificarea școlărilor; ziar de cassă; ord de ore; legea de salarizare învățătorescă; tabela de salarizare; afaceri cu posta și telegraful; taxele de timbre, festivitățile școlare, etc.

În considerarea greutăților începutului, făcându-se un număr restrâns de exemplare, rugăm a se face comanda cu posibila urgență.

Comanda se fac la Librăria diecezană Arad.